

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Brassó, színház-utca 95. sz. a.,  
1. em. hátul az udvarban,  
hol a szerkesztő hétköznapokon délelőtt  
10—12 óra között,  
és Bolonya, mester-utca 325. sz. a.,  
hol minden délután találhatók.  
A lap szellemi részét illető min-  
den közlemény, valamint  
az előfizetési pénzek és hirdetések  
bérmentesen ide küldendők.  
Kéziratok vissza nem adtnak.

# BRASSÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR  
helyben házhoz hordva, v. vidékre  
postán küldve:  
Egész évre 7 frt; félévre 3 frt 50 kr  
negyedévre 1 frt 80 kr.  
Külföldre egész évre 20 frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:  
4 hasábas gármond-sorért 4 kr. (1—10 sor  
helye 40 kr.) Nagyobb és többszöri hirdet-  
éseknél kedvezmény.  
Minden egyes hirdetés helyegdíja 30 kr.  
Nyílt-tér sora 10 kr.  
Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendők.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.  
MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban; Budapesten: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A., Eckstein Gusztáv; Bécsben: Daube G. L. s társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukas M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. és társa hirdetési irodájában.

17. szám.

Brassó, Csütörtök, február 11-én.

II. évfolyam 1886.

## A magyar állam és a nemzetiségek.

I.  
A román országgyűlési képviselők nem elégedtek meg azzal a lecczkével, melyet a hazafiságról, az állam iránti kötelességekről s a magyar állam nemzeti jellegéről Tisza Kálmán miniszterelnök adott e hó 5-én Gurban Konstantin román nemzetiségi képviselőnek.

Nekik nem volt elég világos az, a mit Tisza mondott, hogy „a hol állam van, ott mindenütt az a faj, mely abszolút vagy relative többségben van, mely azon államot a történelem folyamán megalkotta, kell, hogy azon államra az ő saját jellegét ráüsse.”

Avagy talán épen nagyon is elég volt ez nekik s csak visszavágni akarták ezt? ... Talán csak dokumentálni akarták azt, hogy a magyar nemzetnek — Gurban ilyent nem ismer — nincs joga magát e föld urának nevezni s arra a saját jellegét ráütni. Legalább ezt kell következtetnünk Babes Vincze fellépéséből, a ki másnap ugyancsak jónak látta neki-dülni a nemzetiségi kérdésnek s azzal ismét alkalmat adni a képviselőház tagjainak arra, hogy ezen fontos ügyben nyilatkozzanak.

Ez alkalommal azonban nem a kormány pártjából jött a visszhang. Az ellenzék egyik vezetője, parlamentünk egyik kimagasló szónoka, Szilágyi Dezső vágott vissza Babes és Gurban urak, általában azonban a tulzó nemzetiségek fészkelődéseire. Szilágyi követte a m. elnök példáját s nyíltan szemébe mondotta a nemzetiségi képviselőknek véleményét. — A miniszterelnök multkori szavai nagy fontosságúak; de reánk nézve, kik ismerjük a kormány politikáját és politikájának intenczióit a nemzetiségi kérdésben, ez ujság nem volt. Szilágyi Dezső szavai azonban az ujság érdekével is birnak. Annak a pártnak egyik vezér-férfia ő, mely paktál a nemzetiségi tulzók egyik árnyalatával, a tulzó szászokkal.

Zay Adolf, Steinacker Ödön, dr. Wolff és mások ott ülnek a mérsékelt ellenzék padjain, egy sorban egy Apponyi gróffal s Szilágyi Dezsővel. A mérsékelt ellenzéki pártkörnek tagjai ők. Pedig ki tagadhatná, hogy ezen urak a szász néppárt választottai? És ki tagadhatná, hogy a szász néppárt az, mely az agitátorokat mint a sáska-hadat küldi szét s istápolja? Ki tagadná, hogy épen ez a néppárt az — s természetesen vezetői — a mely

s a kik lehetlenné teszik a józan, szorgalmas szász nép közeledését a magyar nemzethez s magyar államhoz?

Ezek az urak szitják az elégtelenséget a szász nép között, mert a helyett, hogy felvilágosítanak, félrevezetik. Ezek az urak azok, kik félretolnak utjokból mindenkit, a ki elég hazafias bátorsággal bír, odaállani a szász nép elé s reámutatni az örvényre, melybe menthetlenül belezuhanak, ha veszélyes játéku-kat tovább úzik.

És ezen urakkal til egy párton Szilágyi Dezső, a kinek e hó 6-án tartott beszéde oly csapás volt a nemzetiségekre, mint midőn Sámson egy lökéssel bírásra rántotta a házat.

Épen ezért kétszerte jól esett Szilágyi D. beszéde.

Lássuk azonban, mit is akart Babes Vincze ur? Dicsekedik vele, hogy az ő fiai jobban tudnak magyarul, mint románul. Megéljenzik érte. Mi ugyan ezt sem hisszük el neki. E dicsekvés azonban csak alap volt neki arra, hogy felkiáltson: „Mit kívánnak még a románoktól? hol van a határ, a meddig magyarosítani akarnak?”

Ez sem elég. Tagadja a miniszterelnök állítását, hogy a magyarok alkották a magyar államot, mert más nemzetiségek alkották már az ezredév előtt is ez államot. Tehát nincs joga a magyar nemzetnek itt a kizárólagosságra. — Még ez sem elég. Tagadja, hogy Magyarországon jogegyenlőség léteznék, mert szerinte „a nemzetiségi törvény holt törvény s az állam semmit sem költ a román kulturára.”

Babes ur jónak látta Horvát-Szlavoniára hivatkozni, melyre milliókat költünk; miért nem jut tehát legalább valami a román kulturára is? Annál is inkább követelhetik ezt a románok, mert „a magyar saját nemzeti kulturáját mások pénzéből segíelyezi. — Megegyezik ez a magyar nemzet büszkeségével?” kérdi azután.

De még ez sem elég neki. Még egyszer előveszi Horvát-Szlavonországot s azt mondja: „Horvátországnak autonómiaja van; miért nem ismerik el Erdély autonómiaját?” — Ez a magva is hazafiatlan beszédének, minőhez hasonlót még a hirhedt Polit Mihály sem mert mondani a magyar parlamentben.

Babes Vincze tehát kimutatta a maga és

a tulzó románok fogafehéréit. Vajjon ezután fogják-e tagadhatni még a románok, hogy ők az állam ellen s nemcsak a kormány ellen agitálnak? ...

Nem tudják ők, hogy Magyarország és Erdély egy s ugyanaz? hogy a törvény az unió óta nem ismer külön Erdélyt, csak Királyhágón inneni s Királyhágón túli részt?

Jól tudják ők azt, — csak nem akarják tudni. Ők külön autonómia, azaz erdélyi autonómia után kíváncsoznak, hogy közelebb legyenek az álomképhez: Dákoromániához.

Csodálatos, hogy Babes ur s tulzó társai meglegessenek ezzel. Jó volna egy füst alatt Arad, Szathmár s a Bánság román nemzeti-ségü megyéit is „Erdélyhez” csatoltatni, hisz ott is vannak románok; igazságtalanság volna azokat kizárni az autonómiából. Mostohaság volna az „erdélyi” románoktól, itt élvezni az autonómia áldásait s megfélekedezni ottani testvéreikről. Hogyan is férne össze a hű román szívekkel, otthagyni azokat a zsarnok magyar kormány s magyar nemzet közvetlen hatalma alatt?! — Azok után, a miket Babes ur mondott, elvártuk volna, hogy ne álljon meg az „erdélyi autonómiánál”, hanem követelje ezt is.

Azonban nyugodtan feket fülére Babes ur s az összes tulzó románok, no meg velük együtt mindazok, a kik Magyarország állami-sága ellen törnek: az „erdélyi autonómia”-ból ép oly kevéssé lesz valami, mint hogy a román birodalom valaha a Tiszáig terjedjen, a mint azt ők álmodják.

Feküdjenek nyugodtan füleikre. Mert a mig ez országrészben magyar és székely lesz, mig „az ezüst Dunának nagy tükörén egy honfiszem pihen s magyar lakik a parton és a hazának csak egy romlatlan gyermeke leszen”: addig e föld Magyarország lesz és „Erdély” annak egyik gyöngye.

Vagy meghajolnak a nemzetiségek a törvények előtt, vagy nem hajolnak meg. Első esetben testvéri keblünkre öleljük őket, baráti kezet nyújtunk nekik s testvérek leszünk a jövőben, mint voltunk a multban; s ez bizonyára az ő hasznuk is leend. Második esetben számukra csak egy menekülés van: az, melyet Bismarck herczeg mutat most a lengyeleknek.

A kettő között válaszszanak.

## A „BRASSÓ” TÁRCZAJA.

### A rom. kath. nőegylet bálja. \*)

A jelen év azon kiváló s rendkívüli tulajdonsággal dicsekszik — hogy a farsang hosszsága a lehető legnagyobb határt éri el. Van is öröme a mulató ifjuságnak s szomorúsága a költséget viselő szülőknek. Még a mamák rendesen könnyebben veszik, de a papák... De hát ez már így van előírva: mióta a táncz mint a műveltség egyik feltétele kívántatik meg; mióta az mint művészet tekintetik; s mióta az mint elfogadott forma van divatban a két nem közti közleledésre: azóta a farsang elvitázhatlan társadalmi szükséglet; azóta a tánczmulatságok mint gyűlhelyei szerepelnek az egymással érintkezni vágyó, nemes élvezetben kedvet találó egyéniségeknek, művelt köröknek.

Ez a kultusz, ez a tánczolva mulatni rég és századok óta képezi már tárgyát a legszigorubb meg-bírálás s legfellelősebb dicsőretnek; mondhatjuk való-ságos kis irodalom keletkezett e thema körül — mely még mai nap is folyton gyarapszik. Ez természetes is, társadalmi kérdések mindig napi renden vannak s lesznek, mig az ember társadalmi lény, s mivel mindig az lesz — tehát e kérdések is mindig meglesznek.

\*) Ugyane bálról egy másik szellemes tárczacikket is vettünk, melyet lapunk jövő számában fogunk hozni. Szerk.

De nini... most veszem észre, hogy philosophico-socialisticus értekezésbe mélyedtem bele, pedig nem az volt szándékom: ezer bocsánat t. szerkesztő ur, hogy ime elterelődtem a czéltől.

Nem volt szándékom reflexiókat írni a tánczról, hanem egyedül egy kis referátát a febr. 6-iki mulatságról. Engedelmet kérek, hogy ily későn teszem, de megvan annak a maga oka.

Én ugyanis, nem tudok egyhamar megszabadulni a varázs alól, melybe a zene, a táncz, a zaj, a hőség stb. együttes működése bele visz. Másnap, felig kábult fővel, bágyadtan, ellankadva a sok fáradságtól, elmerengve egyes kis eseményeken: különösen érzem magam; fülemben cseng a zene hangja, szemem előtt kering az egész világ. Ugy annyira, hogy ha akkor irnék valamit, nem állana másból, mint „... rózsailat... lágy zene... szerelmi suttogás... hajnalpir... festő rozsabimbók... repülő angyalok... egy szóval csupa tulvilági dolgokról, melyet akkor lankadt phantásiám mint elmosódó kőképeket festene elém.

Nincs is élvezetesebb ily reminiscenciákról... A mama hazamegy leányával, kit talán most vezetett először be a nagyvilágba, esetleg várja otthon a nagy-mama vagy a kisebbik testvér, vajjon alusznak, de az első zajra felébredve kíváncsian kérdezősködnék. A mama, meg leánya kis-é kényelemben téve magukat, megindul a társalgás; elein élénken, majd — csende-

sebb... s... csendesebbé... válva — mig a lankadság egészen elfojtja a beszédet...

Hány édes, de hány keserű visszaemlékezés jön ilyenkor színre! Hány meghiusult remény, mennyi keserű csalódás fakaszt elfojtott könyeket! Nincs is fontosabb a serdülő leány életében az első bálnál...

A nőegyleti bál fényesen sikerült. Nem voltunk ugyan annyian, hogy zsufolásig teljék meg a terem: de azért ürességet nem lehetett sehol észre venni, mintegy 80 pár volt itt. Ez a legjobb szám, ha kevesebben lettünk volna, akkor bizonyosan nyomott lett volna a kedélyhangulat, ha többen: nem tudtunk volna tánczolni. E szép számot a lehető legdiszesebb közönség képezte, — alább megkísértjük névleg felsorolni a jelenvoltakat, — mulatva a legvidámabban. Tul-ságos fényűzés nem volt konstatalható, mindazonáltal az elegáns s finom öltözetek egész sora volt itt — számos uszály által boszantva a tánczoló közönséget. — Az egész estély az elegancia színezetét viselte, úgy hogy a belépő el volt ragadtatva a kedves kép által. De a mi különösen kiemelendő: az a vidám, feszélytelen hangulat. A nőegylet báljai híresek voltak mindig a kedélyességükről, de a szombati e részről igazán kiválik. A tánczkedv igen nagy s élénk volt, úgy annyira, hogy panaszt e részben sehol sem volt alkalmunk hallani.

Röviden: sikerült mulatság volt ez, oly sikerült,



## Belföld.

**Horváth Gyula**, kis-küküllőmegyei képviselő, fényes elégtételt nyert azon vádakkal szemben, melyeket a Budapesti Hirlapban ellene a vezetése alatt készült szentesi védőtöltések készítése alatt folyt állítólagos visszaélések miatt emeltek. Horváth Gyula a cikk íróját, Kaas Ivort felszólította, hogy kedve szerint nevezzen meg egy bizottságot, mely a tényállást megvizsgálja. E bizottság tagjai, névszerint Ernusz K., gr. Károlyi Sándor, Törs K., Hojtsy P., és Grünwald B., most a megejtett vizsgálat alapján a hirlapokban kijelentik, hogy Horváth Gyula a legnagyobb godossággal és lelkiismeretességgel teljesítette feladatát s védte meg az állam és az ügy érdekeit.

**Miniszterváltozás.** Napok óta ismét miniszter-változásról beszélnek. Ez alkalommal Dr. Pauler Tivadar igazságügyminiszter vonulna nyugalomba, még pedig betegségi okok miatt. Helyébe Szilágyi Dezsőt emlegetik. — Vajjon lesz-e belőle valami?

**A osztrák-magyar vámkonferencia** 7-én tartotta mostanra utolsó ülését a román szerződési tárgyalásokra vonatkozó utasítások megállapítása tárgyában, mely alkalommal a vasuti és gőzhajózási szerződések tervezetei is megállapítottak. A konferencia megállapodásai jóváhagyás végett most már a mindkét részen lévő kormányok elé fognak terjesztetni. — Az osztrák kormány részéről eddigelé — a mint értesülünk — még nem érkezett válasz a magyar kormány a nyers petróleum vámtételére nézve tett utolsó proposícióra. A míg az osztrák minisztérium e várt nyilatkozata nem jó meg, a kiegyezésre vonatkozó összes tárgyalások szünetelnek.

## Külföld.

### A keleti válság.

**Szófia**, febr. 8. Az unió létrejötte alkalmából ma ünnepélyes hála isteni tisztelet tartatott, melyen a fejedelem, a miniszterek és a többi méltóságok vettek részt. Az isteni tisztelet után a fejedelem a csapatok felett szemlét tartott és a csapatoknak az unió megalkotását kihirdette.

**Bukarest**, febr. 8. A béketárgyalásra delegáltak tegnapi, vagyis második ülésében csupán az első ülés jegyzőkönyve olvastatott fel és a tárgyalások folytatása Madzsid pasa megbízó levelének megérkezéig, azaz határozatlan időre elnapoltatott. Gessov az ülésben Sándor fejedelem által kiállított megbízólevelet mutatott fel, melyben őt a béketárgyalásokhoz második delegátnak nevezi ki.

**Belgrad**, febr. 8. A szerb pénzügyminiszter utasította az összes adóhivatalokat, hogy adó fejében pénz helyett terményeket is elfogadjanak, mi az egész országban nagy meglepéssel fogadtatik. Ismét nagy küldöttségek készülnek a királyhoz a háború folytatását kérni, a török-bolgár szövetség daczára Garassanin miniszterelnököt tegnap a király személyesen hívta meg ebédre s egész éjjelig maradt a konakban, mi elég bizonyossága annak, hogy nézeteltérés köztük nincs.

### Román lapszemle.

**Bismarck** — és a magyarokról vezércikkhez a „Gazeta”. Ő tudja, hogy milyen hatást tett Bismarck beszéde a magyarokra. Dualis hatást. Egyfelől megdöbbentett minket a hatalmas kancellár beszéde, mert régi forradalmi barátainkhoz intézte, a lengyelekhez, kik Jagelló-féle vágyakat táplálnak, mint mi Kossuth-féleket; másfelől a nagy kancellár egy sebünket érintette

a minőt csak azon szorgalmas, önfeláldozó fáradozás teremthet meg, a minőt a választmány néhány tagja kifejtett. Valóban nem szorul dicséretre az ily munkásság: mely csak magáért a jótékonyasáért történik. De ha meg kell, hogy dicsérjük a közreműködő hölgyeket: lehetetlen meg nem emlékeznünk a t. főrendező nőről — kinek kénytelenek vagyunk azt a jó tanácsot adni: maradjon a számok mellett az iskolában s ne elégedjék ily dolgokba; melyek mint sajnálattal kell kimondanunk, kívül esnek hatáskörén, s nem tagadhatni szorgalmát felülmulják. Máskor gondolja meg mibe fog.

Hogy a közönségről némi kis képet nyujtsunk, felemlítjük hogy jelen voltak:

Möller Ede apátplébános, Bernhárdt tábornok, Benda ezredes, Kleiser őrnagy, Szedlacek tüzér alvezredes, Fogaraschy huszár őrnagy, Habrowszky honvéd őrnagy, Hiltcher elem. főnök, Pollet ny. ezredes, Kenyeres ügyész, Rombauer főrealisk. igazgató, Kopanitsch távirtdai, — Schmied postafőnök, s mások. A kedves hölgykoszorúból felemlíteni bátorzkodunk: Mayerné, Lászlóné ő nsg. mint az egylet elnök s al-elnöknőit; körülöttük voltak: Aronsohnné, mint az izr. nőegylet elnöke; id. és ifj. Broszekné, Bournázné s nővére, Dankmaringerné, Felixné, Fogaraschy né, Gáspárné, Hosolitzné, Jaschikné, Jeckelné, Jencsovitsné, dr. Kabdebóné, Kamnerné, Kenyeresné, özv. Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

t. i. a német elemnek nemzetiségéből való kifordítását, elmagyarosítását Ungáriában. Harmadik felől meg malmunkra hajtja a vizet Bismarck, midőn két millió lengyel elnyerésére törekedik a német államesszme érdekében.

Tisza miért nem Bismarck! Akkor a Baffy, Tabajdy-féle kis despoták nem kinoznák magukat annyira a „magyar államesszmeért”; akkor nem lenne szükség arra, hogy Trefort ügyetlen tanfelügyelői és a kulturegyletek annyit törjék fejüket a magyarosítás érdekében. Vajjon a magyarosítás nem a germanizáció leánya? Hanem hát nagy baj az, hogy mi nem rendelkezünk Bismarck hatalmas eszközeivel. „Nekünk románoknak nincsen nemességünk, de van földész osztályunk. Nő, nem látjuk, nem érezzük miként forgattatik ki ezen osztály törvényes és közg. uton az ő vagyonából. Aztán mire való az a szörnyű rémuralom, unu terorismu atātu. grozavu, miért nem tisztelik a törvényeket és illemet, miért alapították a kulturegyleteket, nem azért-e, hogy odáig vigyék a dolgot, hogy a románok román leányokat nőül ne vehessenek.” Ez aztán igazi farsangi bohózat!!

„S mindez minden zaj nélkül történik, sőt azt a hazugságot terjesztjük Európában, hogy nincs olyan szabadság sehol, mint Ungáriában. Mihelyt a magyar lapok a Bismarck okozta megdöbbentésükből kissé magukhoz jöttek, azonnal a Bismarck programjának alkalmazásával kezdtek fenyegetni a nem magyar ajkúakat. A magyar chauvinisták nem veszik észre, hogy Bismarck végcélja a parlamentárizmus összezúzása; tehát meg kellene gondolni, hogy a béka ne akarjon ökör lenni.”

A miket itt magyarra fordítottunk, vezércikknek nevezik a gazetáriusok. Ki proklamálta passivitástját s kik annak bajnokai? A Gazeta hivei. És mégis ők féltik a parlamentárizmust! De hát miért féltik azt, a mit ők tagadnak? Képviselők választásakor előre hirdetik, hogy ők nem választanak, ők passivisták; de azért mindenütt ott sunyog egy-egy passivista nadrágos román a választás körül és biztatja az atyafiakat, hogy ha már szavaznak, tehát nemzetiségi jelöltre szavazzanak. Nagy dolgok ezek, nem éri fel ezt a mi eszünk. Jobb is a Gazetát mentére bocsátjuk és megyünk Szebenbe a Tribunához. Ezt is kihozta sodrából a miniszterelnök azon mondata, hogy: „Az a faj, mely ez államot megalkotta, kell, hogy azon államra az ő saját jellegét ráüsse.” Ezt érti ugyan még a „Tribuna” is, de hát az a baj, hogy ezt nem akarják a románok, tótok, németek, szerbek s talán még mások is.

„Hogy mi volt, mi nem volt ezer év előtt, ez elmúlt dolog; ma a tényleges igazság az, hogy a magyar államot magyarok, románok, tótok, németek, szerbek és ruthének alkotják. Ha magyar államot akarunk a magyarok, akkor beszéljenek úgy, mint Bismarck a lengyeleknek.

A „Tribuna” biztosít minket, hogy a románok soha sem békülnek ki azzal a gondolattal, hogy ez az állam magyar nemzeti állam; soha(?) sem volt, a dualiss szerződésnél fogva nem is lehet, míg a pragmatika sanctio szentnek tartatik. Csalatkoznak a magyarok, ha azt hiszik, — hogy a románok lemondanak az őket megillető positióról az ő hazájukban. A magyarok állanak e népek élén, de nem azonosok az állammal, nem üthetik erre saját jellegüket.” Elég lesz ebből is

Könyáné, Kopanitschné, Koppné, Kaszikné, Kuglerné, Langerné, ifj. Mayerné, Neugeborenné, mint a száz nőegylet képviselője, Novotynné, Polletné, Popp Gyné, Rattkyné, Rombauerné, Schmiedné, Simayné, Zanesucné, Broszek nőv., Brenner Frieda, Friedmann Mariska, Gyertyánffy Leontin, Jeckel Helén, Kászik B., Kenyeres Lucia, Kopanitsch Marie, Kropatsch L. Lange Luiza, Neugeboren Leontin, Ollinger Ida, Pollet nőv. Pavelka Hermin, Rattky Mari, Schmied Mariska, Sotzek Aurélia, Szentiványi nőv., Swarcz M., Tomaszkovits nőv., Wermescher Klaudin, Zanescu Zinca stb. stb. A névsor nem teljes, de legjobb figyelmünk mellett sem lehattunk oly helyzetben, hogy kimerítő legyen.

De nemcsak alant, hanem a karzat is igen szép közönséggel volt tele: Lázár s Werzár családok, Dájbukátné, Murayné, Körnerné, Vogtné, Ulbrice család, Hartlné voltak itt fenn gyönyörködve az alant mulatókban.

Sok ily estét kívánunk a nőegyletnek.

Cosinus.

### Ismertető jel.

Egy falusi ember a Morgueba megy, ahol a vizbefuiltakat szokták kitenni, s egy rokonát keresi. — Van-e különös ismertető jele? — kérdik tőle. — Igen: néma.

farsangi mulatságul. Ha okos szó nem használ, legjobb tovább menni. Ha nem tetszik Tisza m. elnök ur nyilatkozata, hallgassák meg Apponyi Albertet és Szilágyi Dezsőt, mert még a függetlenpárt is kinyilatkoztatta, hogy Mocsáry csak a saját véleményét hangoztatta. Nincs és nem lesz Magyarországon országos párt, mely a „Tribuna” és „Gazeta” foederalistikus elveit elfogadja valaha. Hát csak menjünk tovább. Menjünk Bukarestbe.

Ott az érettek gyűlésén a senatusban Márzescu szenátor olyan botrányt csinált az erdélyi hat testvérért, hogy a „Telegraful” egész vezércikkben volt kénytelen olvasóit vigasztalni, miszerint ilyen botrányok más parlamentekben is előfordulnak. A botrány nem gyengítette a kormánypártot. Hasztalan vigasztalta Márzescu azzal magát, hogy a közvélemény vele és az irredentisták mellett van. Rögtön visszavágta Gyika Demeter az elnök, hogy ha úgy lenne, akkor ő és Bretianó visszalépnének a politikai életből. Maga az érsek is megmosdatta a szájas Márzescut, ki így kiáltott oda az érseknek: „Még szentséged is! Lám nemcsak a szebeni érsek, a buku-resti is! Neki is meg van az ő Slavicija.

Végezzük ott, a hol kezdtük, a Gazetánál. Minden számában hemzseg a sok undorító mocskolódás a kultur-egylet ellen, mely mint tudjuk, ez ideig egy krajezárt sem adott ki közmívelődési czélokra. Mig örömmel hirdeti, hogy a brassói román iparosokat pártoló egylet külföldről szép összegrre tett szert s hogy segíyezheti a rászorultakat: másfelől a kultur-egyletre önti mocskolódásait vidéki leveleiben és ujdonságaiban. Hogy ezzel egy nemzetet sért, mit bánja ő? Ha ő nem bánja, mi még kevésbbé. Eljő az a nap is, midőn meg fogja banni, de már késő lesz a bankódás.

Czenkalji.

### Megyei ügyek.

#### Brassó megye közigazgatási bizottságának februári havi ülése.

A megyei közigazgatási bizottság f. hó 8-án tartá az összes tisztségviselők és hét választott bizottsági tag jelenlétében februári havi ülését. Főispán ur ő méltósága távollétében Roll Gyula kir. tanácsos alispán elnökölt.

Mindenekelőtt a havi jelentések terjesztettek elő, melyek közül csak a kir. tan. s adófelügyelő jelentései érdemelnek különös felemlítést. A többi jelentés semmi lényeges dolgot nem tartalmaz.

A kir. tanfelügyelő jelentéséből kiveszszük, hogy ő a lefolyt hóban 6 állami iskolában 17, hat felekezeti iskolában 13 osztályt látogatott meg. Különös dicsérettel emlékszik meg a jelentés a brassai közép-ipariskola félévi vizsgálatáról, mely főispán ur ő méltósága (a ki a legjobb tanulók között jutalmakat osztott szét) s a hatóságok, egyletek képviselői s nagyszámu érdeklődő hallgatóság jelenlétében tartatott meg. A mi a kir. tanfelügyelő által meglátogatott iskolákat illeti, azok mind kifogástalan rendben vannak. Kivételt itt csak a csernátfalusi görög kel. elemi iskola egyik tanítója képez, a ki ellen a tanfelügyelő az illetékes egyházi hatóságnál a szükséges lépéseket megtette. Gyarló állapotban vannak ugyanezen s a hosszufalusi községi iskola tantermei, melyekre nézve legközelebb megteszi javaslatait. Legszomorubb azonban e jelentésben az, hogy a brassai ág. hitv. ev. főgymnasiunmmal kapcsolatos négy osztályu elemi iskolában a magyar nyelv még mindez ideig egyáltalában nem taníttatik, — a miről a miniszternek már jelentés is tétetett.

A kir. adófelügyelő rövid jelentéséből kitűnik, hogy az adók a lefolyt hóban kielégítően folytak be. Az összes tartozás egyenes adóban az 1886. I. negyedére január elején volt 143,393 frt. 65 fél kr. hadmentességi díjban 3644 frt. 29 kr, ebből január hóban befizettetett egyenes adóban 21.419 frt. 24 fél kr. hadmentességi díjban 1107 frt. 59 kr. E szerint a tartozás kedvezőbb a lefolyt év hasonlidoszakánál 2060 frt. 59 kr. egyenes adóban, 203 frt. 30 kr. hadmentességi díjban, míg a befizetés kedvezőtlenebb egyenes adóban 165 frt. 09 krral. Adófizetési időhalasztást adott a kir. adófelügyelő a lefolyt hóban két félnek; házaadmentességet egynek s leirást eszközölt 43 esetben.

A havi jelentések kifogástalanul tudomásul vétetvén, a gyűlés a rendes szakelőadók folyó referáráira tért át s ezek kapcsán az indítványokra. Első helyen említendő ezek között Lázár Gerő azon indítványa, keresse meg a bizottság feliratilag a közmunka s közlekedési minisztert a Kolozsvár-Predeal közötti gyorsvonat visszaállítására, minthogy annak elvonása iparunkat s kereskedelmünket igen érzékenyen sújtotta. A gyűlés ennél fogva felirati kérést határoz el s ki-mondja egyszersmind, hogy főispán ur ő méltóságát is felkéri az ügy hathatós támogatására. A felirat



felterjesztésével az alispán bízott meg. Több katona és illetékességi ügy előterjesztése után nagyobb vitát idézett elő a főjegyző által előterjesztett fellebbezése Czelli Károly s fiai megbízottja, Gross Frigyesnek Bácsfalu község képviselőjének január 14-iki gyűlésében hozott azon határozata ellen, mely Gross Frigyesnek a község előjárósága által már január 4-én átengedett husz s borfogyasztási adó beszédési jogát Popp B. F. megbízottja, Porescu Gergelynek engedtetett át.

Előadó főjegyző kimerítően ismertetvén a tárgyat a képviselő határozatának feloldását indítványozza, tekintve azon körülményt, hogy az adók beszédésére az előjáróság van kötelezve s hogy a törvény e téren üzérkedésnek helyt nem ad.

Ezen indítvány ellenében Lengeru János választott bizottsági tag emelt szót, hosszan polemizálva az előadóval s kérve a képviselő határozatának jóváhagyását, illetőleg a fellebbezés visszavetését.

A hosszú vita közepette érkezett Bácsfalu község előjáróságának egy ez ügyben beterjesztett felvilágosító jelentése, mely véget vetett nemcsak a polemikának, hanem az ügy tárgyalásának is, a mennyiben az felolvastatván, a bizottság az ügy érdemére nézve nem hozott határozatot, hanem utasította a járási szolgabíró, hogy az ügyiratok kiegészítése s a tényleges állapot fenntartása iránt intézkedjék.

Ezt követte a tanfelügyelő jelentése egy görög keleti iskolai tanító elbocsátási ügyében, — mely a választott tagok többségére nagyon kelletlen benyomást tett.

Ezen benyomás hatása alatt tette a királyi adófelügyelő előterjesztéseit, melyek felett hosszabb vita fejlődött ki. Négy ügyben a kir. adófelügyelő fellebbezést jelentett be.

Végül csak még a tisztí főorvos egyik előterjesztése, illetőleg a gyűlés határozata érdemel említést, mint olyan, mely Brassó város szegényebb sorsu lakosságát, nemkülönben közegészségügyünket érdekli közelebbről.

A közel multban előfordult egy eset, hogy a városkapitányság egy az ó-brassói klostrom utczában lévő pinczelakás további használatát, mint a közegészségügyre s az illetők biztonságára nézve veszélyest, betiltotta. Ez alkalomból a közigazgatási bizottság az előadó tisztí főorvos javaslatára elvileg kimondja, hogy a városi tanács felhivandó, vizsgálta meg közegészségügyi és építészeti közegeivel a város területén lévő összes hasontermesztű pinczelakásokat s az eredményhez képest járjon el saját hatáskörében első fokulag. E határozat indokul emeli ki, hogy az ily lakások nemcsak egészségügyi szempontból veszélyesek, de egyszersmind életveszélyesek is, — a mennyiben csak nagyobb része az ó-brassói klostrom utczában van, mely utca különben is nagyobb vízáradások alkalmával a károsításnak rendkívül nagy mértékben lévén kitéve, egy netalán éjnek idején beállható ily vízáradás ezen pinczelakásokat előnténé s lakóik életét veszélyeztetné.

Valóban ideje is végre, hogy ezen ügyben is tegyen a hatóság valamit; mert a ki a nevezett utca jobb oldalán végig megy s ott látja ezen sötét, egészségtelen pinczelakásokat s azokban a szegény iparosembereket, kik egészségüket rongálva, már csak a sötétség miatt is majd megvakulva folytatják ott keserves mesterségüket: az bizonyára borzadálylval fog arra gondolni, hogyan is tűrte meg a városi hatóság ezt eddig is.

## Küüllőmegyék rovata.

Segesvár, február 7.

Segesvár városában lakó, nagobbbrészt hivatalnokból álló csekélyszámu magyarok ezeltől 3 évvel egy kaszinót alapítottak.

A kaszinó fenntartása minden egyes tagtól nagy áldozatot követel, de ezen áldozatot tekintve az itteni magyarság ügyét és érdekeit, tekintve azt az elzárkózottságot, melyet a város többségét képező szászok minden más nemzettel szemben tanusítanak, örömmel meghozzuk mindnyájan.

Hiszen ez az egyedüli hely, hol terhes napi munkánk végeztével szórakozást találunk, hol összejöhetünk, hol mi magyarok a mindent félremagyarázó s nemzetiségi kérdésekre vezető idegen ajku és érzésű nemzettől elkülönítve feszélytelenül mulathatunk. És nejeink? és családunk?

Avagy nem kérhetnék sokan, hogy a napi munkánk végeztével, nem találhatunk-e szórakozást nejeink s gyermekeink körében, hogy kénytelenek voltunk magyar kaszinót alapítani és azt nagy költséggel fenntartani csak azért, hogy legyen egy hely, hová összegyöjünk, hol mulassunk?!

Nejeink velünk mulatnak, gyermekeink velünk töltik az időt.

Nejeinkre ráillik a költő ezen mondása;

„Magyar nőnek születél, áld érte sorsodat,  
Magyar nőnek születni, szép és nagy gondolat!”

Nejeink állérestélyeket rendeznek minden máso-

dik héten a kaszinó helyiségében jótékony czélokra, milyenek az erdélyi magyar kultúregylet, szegény tanulók segélyezésére, a kaszinó könyvtárának gyarapítása stb.

A fillérestélyek tárgyai: színi előadások, felolvasások és szavalkatok.

A mult év végével tartott kaszinó választmányi és nagy gyűlésen terhes hivatalos elfoglaltságom miatt nem vehettem részt. Mindazonáltal a kaszinó titkárává lettem megválasztva. A bennem helyezett bizodalmat megköszönve, utána jártam, hogy tulajdonképen mi a kötelességem, mert nézetem szerint ha valamely hivatalt elfogadunk, kötelességünknek tartozunk annak megfelelni. A kaszinó igen tisztelt elnökétől azt a felvilágosítást nyertem, hogy a titkár kötelessége a levelezés és az, hogy a lefolyt nevezetesebb eseményekről a lapokat értesítse.

Ennélfogva azon alázatos kérelemmel járulok az igen tisztelt szerkesztő urhoz: miszerint szíveskedjék megengedni, hogy a segesvári magyar kaszinó ügyeiben előforduló minden nevezetesebb eseményről (hivatalomból kifolyólag) minden hónapban becses lapjába a havi zárlatot beadhassam.)\*

Az első havi zárlat ez:

A segesvári magyar kaszinó első választmányi ülésének összehívására egy igen szomorú eset szolgálatott okot.

A kaszinó egyik érdemes nagyrabecsült tagja, a haza kitűnő polgára az 1848/49-iki szabadságharcz hős bajnoka, Kinizsi István 1885. február hó 1-én váratlanul elhunyt.

A kaszinó ezen rendes és kedélyes — minket sokszor elmés megjegyzéseivel mulattató tagját 1885. január hó 31-én este még a kaszinóban láttuk.

Mint mindig — kedélyes volt akkor is, nem érezte s mi sem hittük, hogy utoljára vagyunk együtt. Este 8 órakor haza indult a kaszinóból és alig ért ki az utcára — agyszélhűdés érte, mely gyorsan véget vetett egy nemes — a jóban buzgolkodó, hazát és ember társait szerető életnek.

A választmányi ülésen elhatározottat

1) hogy az elhunyt miatt keblükben támadt fájdalomnak jegyzőkönyvileg adassék kifejezés.

2) hogy a koporsóra koszoru tétessek a következő felirattal: „Segesvári magyar kaszinó Kinizsi István tagtársának 1886. febr. végén — 1848/49-iki szabadságharczunk bajnokának.”

3) hogy az 1886. február 3-án délelőtt 9 órakor tartandó végtisztességen a kaszinó testületileg vegyen részt!

4) hogy az elhunyt özvegyéhez részvétírat küldessék, melynek szerkesztésével az elnökség bízott meg.

Ő már pihen csendesen... a kaszinóban egy hely üres... az ajtó egygyel kevesebbszer nyílik... a jó estét és jó éjszakát egygyel kevesebbszer hangzik el... a rendes időben liába várjuk... nem jelenik meg.

1886. február hó 6-án fillérestély tartatott, mint mindig most is jótékony czélra.

A műkedvelők egy egyfelvonásos vigjátékot adtak elő, czime: „Barátságból” írta Tylore Tamás, angolból fordította Csiky Gergely.

A szereplők a nők közül: Baczó Erzsébet és Horváth Lórá kisasszonyok, a férfiak közül Kovács Lajos, Beczky Boldizsár és Righetti Károly urak voltak.

Feladatának mindenik kitűnően felelt meg. Az előadás pompásan sikerült a szereplők számos és megérdemelt tapsokban és kihívásokban részesültek.

Ezt megelőzőleg Rohn Nándorné, szül. Szepesi Hermin ő nagysága szaválta „Suhaj Mátyást” Tompa Mihálytól s mint mindig, most is a legnagyobb siker koronázta szavalkatát s szintén tapsokban részesült.

Cseresznyés Gyula.  
adók. ellenőr és a magyar  
kaszinó titkára.

## Egyletek.

Az országos középiskolai tanáregylet brassói köre harmadik havi gyűlést folyó hó 6-án tartotta meg a m. kir. állami főreáliskola tanári szobájában. A gyűlés főtárgyát Burnáz Ernő gymnasiumi tanár előadása képezte, melyben az egy újabb pedagógiai folyóiratot ismertetve, ennek nyomán egy speciális példán részletesen kimutatta, miként alkalmazandók a Herbart-féle elvek, a classikus íróknak a középiskolán való tárgyalásánál. A szép ismertetéshez igen beható és tanulságos eszmecsere fűződött. Kiváló jelentőséget e gyűlés azonban azáltal nyert, hogy azon, ugye helybeli evangélikus középiskolák igazgatója, Korodi Lajos, mint a gör.-keleti középiskolák igazgatója, Josifu István s a vezetésük alatt álló intézetek több tanára is részt vettek. Ezen örömdetes kezdet után remélhető, hogy az ifjú egyesület, működésében az összes helybeli középiskolák tanárai által támogatva, nemes hivatásának közoktatásügyünk s városunk virágzó középiskolaügyének tovább fejlesztése érdekében, hathatósan s áldásosan fog a jövőben megfelelni.

A legközelebbi gyűlés folyó hó 27-én, d. u. 4 órakor lesz.

\*) Erre annál nagyobb készséggel nyújtunk tért, minthogy a t. kaszinó lapunkat azzal tisztelte meg a mult évben, hogy azt hivatalos közlönyévé választotta s ezzel mi is csak kedves kötelességet teljesítettünk. Szerk.

## Helyi és vidéki hírek.

**Kitüntetés.** Király ő felsége dr. Szabó István, a nagyszebeni országos tébolyda volt igazgatójának, sok évi hű szolgálata elismerésül, a Ferencz József-rend lovas-keresztjét adományozta.

**Személyi hír.** Medveczky Medveczky Béla honvédségi főhadbíztos Kolozsvárról két nap óta városunkban időzik, szemlét tartva az itteni honvédszászlóaljnál.

**A Budapesti Hírlap**“-ban és „Egyetértésben” közölt ama hír, hogy nsg. Szász Domokos ev. ref. püspök ur a hétfalusi ág. ev. magyarokhoz szándékozik jöni és a türkösi ág. ev. újtemplomban isteni tiszteletet tartani: mint legbiztosabb forrásból mondhatjuk, semmi alappal sem bír.

**Halálozás.** Nagy Sándor helybeli asztalos mestert temették tegnap délután. A szegény hónapokig szenvedt sorvadásban, míg végre a halál véget vetett szenvedéseinek. Temetésén igen sok magyar iparos s kartársai jelentek meg.

**Bartesch-monumentum.** Sajátságos, hogy ezen diszcarnokkal a tanácsnak hány féle terve van. Most azon vélemény kezd felülkerekedni, hogy még sem kellene azt elvitetni a városból. Legyen a hirneves Bartesch dicsőségének hirdetője, — a nyugdíj intézet ugya is igen gyarló emlék. A Tageblattnak — ha igaz — sürgöny ment, hogy a beküldött hirdetményt további rendelkezésig ne közölje.

**Bál.** A kóhalmi felsőnépiskola (szász) tanítótestülete az iskola javára f. hó 6-ikán jól sikerült táncvigalmat rendezett. E mulatságot a magyarok közül is sokan pártolták.

**Verekedés.** A homoród-kóhalmi állomás közelében lévő utszéli kocsmában f. hó 5-ikén magyar és román munkások között holmi kicsinységek miatt heves verekezés támadt. Többen megsebesültek s különösen egy héjjasfalvi székely, fején életveszélyes sebeket kapott.

**Magyar nyelv-tanfolyam.** A nemzetiségi városokban a magyar nyelv meglepő, örömdetes módon terjed. A szebeni s kóhalmi tanfolyamról már megemlékeztünk s most segesvári levelezőnk arról értesít, hogy bizony Segesvár nem maradt hátra. A tél kezdete óta ott is fennáll magyar nyelvi tanfolyam felnőttek számára. A felnőtt — szász nemzetiségű — hallgatók száma mintegy 150, kik a buzgó tanfolyam vezetése mellett versenyeznek nyelvünk megtanulásában. Üdvözljük a derék tanfolyamot!

**Magyarosodó község.** A domonyi evang. elemi iskola növendékeinek f. hó 4-ikén volt a félévi vizsgájuk. A vizsgán több ur és uri hölgy is jelent meg.

**Bukaresti hírek.** A „Bukaresti magyar önálló műkedvelő társulat” február hó 1-én ő szeriut az „orpheum” színházban tánczczal egybekötött, színi előadást rendez, mely alkalommal színre kerül: Kisfaludy Károly „A Pártütők” című 3. felvonásos vigjátéka. Igazgató: Bakay Antal; Rendező: A Kodra Gyula; ügyelő: Prokupek Ferencz. Az estély igen fényesnek ígérkezik, — a rendezőség ezutal is mindent elkövet, hogy a magyar névnek külföldön becsületet szerezzen. Kapcsolatban a fentebbi hírrel értesitem, hogy nevezett társulat, a jövő hónapban szenteli fel zászlóját. Ugyan e társulat új évkor 6 szegény iskolás gyermeket öltöztetett fel téli ruhával és 3 gyermeknek jó téli czizmákat adományozott. Alakult egy osztrák-magyar kaszinó, melynek jelszava: „viribus unitis.”

## Törvényszéki csarnok.

A brassói kir. törvényszék 1886. február hó 9-én tartott nyilvános ülésében előadattak: A magyar királyi államvasutak felperesnek Felter & Aronsohn cég elleni 1987 frt. 59 kr. iránti kereskedelmi pere; Zeyk Józsefnek a m. kir. kincstár ellen, visszaváltási jog telekkönyvi feljegyzésének törlése iránti pere; Mága Juonnak, Kántor György és Mária elleni tulajdonjog elismerése iránti pere. Lupoiu Mária férj. Kuncsiunak Solovestru Anna elleni egy ajándékozási szerződés érvénytelenítése iránti pere.

A brassói kir. törvényszéknél 1886. február hó 13-án nyilvános ülésben a következő perek adatnak elő: Iliana Sirbu felperesnek, Negrea György hagyatéka és társai ellen, tulajdonjog elismerése iránt. özv. Creczué szül. Boér Sárika felperesnek, Mateiu Grama alp. ellen, zálogjogtörlés iránt. Nagy Mihály és neje felpereseknek, Dávid Mihály és társai ellen, tulajdonjog elismerése iránt. Hermány község felperesnek, Pongrácz János alperes ellen 4800 frt. köthér megfizetése iránt. Hinz János ügyvéd felperesnek Dossius N. Demeter hagyat. esődtömege ellen 688 frt. 51 kr. iránt. Oprea Urszu felperesnek, Juon Plésa Ungurean ellen, telekkönyvi bejegyzés törlése iránt. Rosner Mina mint Rosner R. Jakab jogutóda Brassó város közönsége elleni 11244 frt. iránti perében a megítélt becsőeskü letettnek nyilvánítása iránt.

Ingatlanok birói árverezése.

**Hosszufalu** község irodájában 1886. február 12-én d. e. 9 órakor Berkár Juon hagyatéki ingatlanai 396 frt 50 kr kikiáltási ár mellett; az árvezést a hosszufalusi kir. járáshírság foganatosítja.

**Brassóban** a telekkönyvi hivatal helyiségében 1886. február 20-án d. e. 9 órakor Montaldó József ingatlanai 9337 frt 50 kr, 38399 frt 50 kr kikiáltásiár mellett; az árverezést bírósági kiküldött Maager József kir. közjegyző foganatosítja.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:  
**Szterényi József.**



